

již zhnědlá, protože ji někdo zakryl větvemi z ořezaných stromů; příští rok už pravděpodobně neobrazí (J. Kučera, in litt.); samotná lokalita v původním textu uvedena je, nově jsou ale připojeny komentáře.

Deštné v Orlických horách: ve zdívu bývalé chalupy v Anenské huti ca 1 km JV od osady Luisino Údolí, 830 m n. m. (6. V. 1997 J. Kučera, herb. J. Kučera; Východočes. Sborn. Přírod. – Pr. Stud. 7: 90, 1999). Rostl zde také pouze jeden trs. Při revizi lokality dne 17. VIII. 2006 zjistil J. Kučera, že někdo rozebral starou zeď bývalé chalupy a lokalitu tím zničil (J. Kučera, in litt.).

Železný Brod: bývalý vápencový lom u silnice na Koberovy, 1,5 km JZ od středu města, SZ svah, 350 m n. m. Lokalitu je zřejmě poprvé uveřejněna Slavíkem (1986: 53) ve Fytokartografických syntézách ČSR 1 (pole síťového mapování 5357). Inventarizace lokality proběhla v roce 1995 (Chaloupkovi, P. Petřík), přesný počet rostlin ale uveden nebyl, podle ústního sdělení starosty obce Koberovy mělo být v té době na lokalitě 5 rostlin. Další revize lokality proběhly v letech 2004 a 2006 (D. Vacková a A. Hájek), pokaždé byla nalezena pouze 1 mladá rostlina, výskyt 1–2 dalších jedinců není ale vyloučen (D. Vacková in litt.).

Redakce děkuje A. Hájkovi, V. Chánovi, J. W. Jongepierovi, J. Kučerovi, P. Petříkovi, D. Vackové a R. Višňákovi za informace o uvedených lokalitách.

ZPRÁVY O LITERATUŘE / BOOK REVIEWS

Ivan Musil (spolupráce Jan Hamerník a Gabriela Leugnerová)

Jehličnaté dřeviny. Lesnická dendrologie 1. Přehled nahosemenných (i výtrusných) dřevin. Ed. 2. ČZU, Praha, 2002, 177 str.

Ivan Musil (spolupráce Jan Hamerník)

Dendrologické srovnávací tabulky. Lesnická dendrologie 4. Pomůcka pro určování dřevin. Ed. 3. ČZU-FLE, Praha a Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs n. L., 2003, 164 str.

Ivan Musil (spolupráce Jana Möllerová)

Listnaté dřeviny. Lesnická dendrologie 2. Přehled dřevin v rámci systému rostlin krytosemenných ČZU, Praha, 2005, 216 str.

Není to náhoda, že jsou na tomto místě v jednom příspěvku recenzovány tři publikace významného českého dendrologa doc. Ing. Ivana Musila, CSc., a jeho spolupracovníků. Všechny tyto publikace vznikaly souběžně během posledního desetiletí, i když jejich začátky je možno jistě datovat do relativně dřívějších období – od vysokoškolských studií přes práce související s Musilovou kandidátskou vědeckou prací, přes jeho zaměstnání jako dendrologa Arboreta Nový Dvůr u Opavy až po místo docenta na Katedře dendrologie a šlechtění lesních dřevin Fakulty lesnické a environmentální České zemědělské univerzity v Praze.

I když všechny tři publikace mají formu vysokoškolských skript, je v nich soustředěno tak obrovské množství informací obecně botanických, dendrologických, dendrochorologických, ekologických a dalších, jaké se nevešlo do mnoha čistě dendrologických učebnic věhlasných dendrologů 20. století, k nimž s veškerou úctou počítáme z českých profesorů P. Svobodu, J. Kliku, K. Šimana, B. Kavku, J. Koblížka, docenty A. Piláta, J. Chmelaře, J. Pokorného, F. Fěra a další. O perfektním, komplexním, hluboce promyšleném charakterizování dřevin svědčí již názvy jednotlivých podkapitol u převážné většiny dřevin,

jako jsou názvy dřeviny ve světových jazycích (ale i v jazycích sousedních států), podkapitoly o výšce dřeviny, dosažitelném věku, o koruně, kmenu, kořenovém systému, době květu a charakteristice květů, o semenech a plodech, o plodnosti, semenáčcích, růstu, proměnlivosti, variabilitě tvaru koruny a větvení, v případě jehličnanů o šiškové variabilitě, dále o škodlivých činitelích, o vegetativním množení, u listnáčů o výmladnosti, o případných křížencích, o rozšíření – horizontálním i vertikálním, o zastoupení či výskytu v České republice, o ekologii – se zvláštním zřetelem na klima a nároky na půdu, v případě hospodářských dřevin o lesních porostech, o doprovodných dřevinách a o upotřebitelnosti – v lesnictví, krajinářství a dřevařství a také případném využití v sadovnictví a v ovocnářství.

Připojeny jsou obsáhlé seznamy dendrologické literatury; pro oba díly Lesnické dendrologie je ve 2. dílu připojen také obsáhlý terminologický slovníček. V 1. dílu je publikován přehled přirozeně rostoucích dřevin podle vegetačních stupňů aktuální vegetace v rámci fytogeografických oblastí České republiky. V tomto dílu je také uveden v textové a tabulkové formě přehled vývoje dřevinné vegetace střední Evropy od konce poslední doby ledové do současnosti. Je tu také uveden Farjonův seznam čeledí a rodů konifer z roku 1998, publikovaný v The Royal Botanic Garden Kew, z něhož je patrný počet rodů u jednotlivých čeledí i počet druhů u jednotlivých rodů jehličnatých dřevin.

Tak jako všechny textové části obou dílů Lesnické dendrologie, i Dendrologické srovnávací tabulky jsou vypracovány s mimořádnou pečlivostí, přehledností, perfektní úpravou (využití několika velikostí a typů písma, příp. podtržením termínů apod.) a s mnoha podrobnostmi, které ani vysokoškolští studenti nebudou muset studovat a znát. Tyto tabulky obsahují také 11-stránkovou kapitolu Klíč k určení vybraných čeledí rostlin nahosemenných a dvouděložných rostlin krytosemenných, zahrnujících dřeviny.

Jsou tu uvedeny také přehledné tabulky přirozeného výskytu jehličnatých i listnatých dřevin ve fytogeografických oblastech ČR v rámci vegetačních stupňů aktuální vegetace a další doplňující tabulky přirozeného výskytu listnatých stromů a keřů ve všech vegetačních stupních.

První díl Lesnické dendrologie obsahuje také obsáhlou (6 str.) kapitolu Úvod do dendrologie, řešící otázky Co je to dřevina, Jaká je hranice mezi stromem a keřem, Co jsou to polokeře, Jakou roli hrají dřeviny v našem životě (v této podkapitole snad chybí alespoň několik údajů o pryskyřici a jejím využívání, o smolaření, ale také např. o jantaru a kaurikopálu) a mnohé další obecné otázky.

Jak je ve všech publikacích uvedeno, použité názvosloví a jmenosloví vychází z Květeny ČR (ČSR) 1–7, vydávané v letech 1997–2004; v některých detailech bylo doplněno o údaje z Kubátova Klíče ke květeně ČR z r. 2002, který upřednostňuje taxony širěji pojaté.

Publikacím nelze v podstatě nic záporného (nedopatření, opominutí a jiné nedostatky) vytknout. Jen snad rejstříky mohly být zpracovány až na druhy, nejen na rody, protože například pro rod *Abies* (bez rozlišení druhů) jsou uvedeny 32 stránkové odkazy, pro jedli 46 odkazů, pro borovici 14 stránkových odkazů, pro rod *Pinus* (bez rozlišení druhů) 42 odkazy, pro rod *Picea* (bez rozlišení druhů) 39 odkazů, ale pro smrk 40 odkazů apod. Ale v tom si zkušený dendrolog (student či praktik) již poradí. Škoda, že nebylo možno – z důvodu nedostatku místa – doplnit alespoň oba díly Lesnické dendrologie o obrazovou část – o fotografie nebo v případě srovnávacích tabulek jako pomůcky pro určování dřevin o pérovy.

V každém případě je třeba vzdát předloženým publikacím doc. Ing. Ivana Musila čest a nejvyšší uznání a očekávat, že slíbený 3. díl Lesnické dendrologie, věnovaný hospodářsky významným stromovým dřevinám, také brzy spatří světlo světa.

Jiří L a z e b n í č e k